

نگاه

روسیه در صدمین سال انقلاب بلشویکی

● صد سال از سوئمن انقلاب بزرگ تاریخ، در کنار انقلاب‌های فرانسه و استقلال آمریکا می‌گذرد؛ انقلابی که اوضاع جهان را دگرگون کرد. هرچند تجربه شوروی کمونیستی در ابتدای دهه ۹۰ قرن گذشته فروپاشید و به‌این‌وسيله امپراتوری سرخی که لنین و استالین تأسیس کرده بودند، از بین رفت، اما این اتفاق همچنان تحولي بزرگ در تاریخ معاصر روسیه به‌شمار می‌رود، به‌ویژه برای مردم این کشور با وجود قرانت‌های متفاوتی که از آن دارند و این امر در ادبیاتشان نیز منعکس است. مشهور است که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور کنونی روسیه، فروپاشی شوروی را بزرگ‌ترین فاجعه برای جهان توصیف کرد. او درعین‌حال توانست دوباره به «استالین» به‌عنوان شخصیتی ملی و برجسته اعتبار دهد.
باین‌حال او به‌کلی از فرهنگ مارکسیستی شوروی فاصله گرفت و ترجیح داد به گفتمان ملی و کلاسیک روسیه رجعت کند. یکی از انگیزه‌های او حفظ سنت‌های ارتدوکسی و رویکردی اورآسیایی بود و پوتین به‌این‌وسيله توانست بین عقلانیت اروپایی و معنویت شرقی پیوند برقرار کند. همچنین او کوشید تصور یک امپراتوری نظامی قوی را که در هویت روس‌ها تجسم یافته است دوباره احیا کند. از این‌دیدگاه برخی از تاریخ‌نگاران جدید روسیه می‌گویند، او در حال احیای قرانتي از همان انقلاب بلشویکی، اما خارج از تفکر اروپایی است؛ یعنی در مقابل آن تصور سنتی که انقلاب بلشویکی را به پیامدهای تجربه مارکسیستی و عملکرد خاص «لنین» مرتبط می‌کرد و می‌گفت لنین توانست همان پروژه کمونیسمی را که احزاب اروپایی به دنبالش بودند در کشورش تحقق بخشد. به عبارت دیگر به‌عنی او همان تجربه پتر کبیر را که می‌خواست با شیوه‌ای اروپایی روسیه را بازسازی کند تحقق بخشیده بود. اما انقلاب روسیه در موقع شروع چالشی برای نظریه مارکسیستی به حساب می‌آمد، زیرا در میان سرمایه‌داری صنعتی و تشدید جنگ طبقات اروپایی رخ نداده بود. بلکه در یک جامعه کشاورزی فئودالی که هیچ آمادگی‌ای برای انتقال به کمونیسم را نداشت، رخ داد. مارکس گفته بود بزرگ‌ترین مانع در برابر انقلاب کارگری اروپا دولت نظامی روسیه است که به مثابه دیواری بلند مانع ایجاد یک تحول اجتماعی مطلوب می‌شود. ازاین‌رو، او بعدی می‌دانست برنامه کمونیسم به روسیه انتقال یابد و به‌همین‌دلیل چندین اهمیتی به فعالیت رهبران بلشویکی تبعیدشده در اروپای غربی نمی‌داد. لنین در کتاب خود، «چه باید کرد» که سال ۱۹۰۲ منتشر شد، نظریه «دایره تنگ» را نقد می‌کرد و می‌گفت احزاب کمونیستی برنامه سیاسی خود را در چارچوب آن محدود کرده‌اند، زیرا دغدغه‌شان بیشتر متمرکز بر کارگران شده، حال آنکه آنها به‌تنهایی نمی‌توانند تغییری در روسیه پدید آورند. به اعتقاد او، انقلاب برای آنکه به پیروزی برسد، نیازمند ائتلاف گسترده‌ای از کارگران، کشاورزان و روشنفکرانی بود که او آنها را «انقلابیون ماهر» می‌نامید، در کنار قومیت‌های محروم و ستم‌کشیده‌ای که سال‌هاست زیر سیطره امپراتوری تزار زندگی می‌کردند. از این منظر، انقلاب ۱۹۱۷ در ابتدای کار یک انقلاب ایدئولوژیک یا کارگری صرف نبود. بعدها نیز به‌تدریج به شیوه جدیدی از یک حکومت سیاسی تبدیل شد که فاقد معیارهای دقیق مارکسیستی بود. این مطلب را شخص لنین نیز در «سرمایه‌داری دولتی» توضیح داد و آن را پلی ضروری بین دولت سرمایه‌داری و حالت کمونیستی پس از آن دانست. مطالعات تاریخی جدید در روسیه به این نتیجه رسیده که نبوغ لنین در این بود که توانست مقولات مارکسیستی را روح سنت‌های روسی کند و به صورت یک رویکرد روحی مسیحی- ارتدوکسی محافظه‌کار در قالب‌های فلسفی جدید درآورد. او از تفکر یک دولت قوی به‌عنوان تضمین‌کننده وحدت جامعه دفاع می‌کرد؛ مسئله‌ای که جزء اصول تاریخ سیاسی روسیه به‌شمار می‌رود. مسئله ناسیونالیسم همواره یک مشکل نظری و ایدئولوژیک برای دولت شوروی بود. روسیه اما در کم ماهیت امپراتوری خود را حفظ و مناطقی مانند اوکراین، روسیه سفید و قفقاز را به خود ملحق کرد. به این دلیل دولت شوروی یک دولت ناسیونالیستی به معنای جدید نیز نبود، حتی اگر الگوی امپراتوری تزاری را کنار می‌گذاشت. درواقع استالین بین مفهوم «ملت روس» به‌عنوان رهبری‌کننده اتحاد ملت‌های شوروی با مفهوم «ملت شوروی» همزیستی به وجود آورد. او گرایش ناسیونالیسم انقلابی را مورد قبول و گرایش ناسیونالیستی «ارتجاعی» را مردود می‌دانست. با فروپاشی ایدئولوژی اتحاد جماهیر شوروی، این امپراتوری نیز فروریخت و تعدادی از جمهوری‌ها جدا شدند. در مقدمه آنها اوکراین بود که نقشی محوری در تاریخ معاصر روسیه داشت. پس از آن بود که یک‌بار دیگر مسئله هویت روسی به شکل بی‌سابقه‌ای مطرح شد. به‌این‌ترتیب جدال سختی را که دو دهه اخیر در رابطه با «فکر روسی» مطرح شده بود، به این صورت باید خلاصه کرد که انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ برای نسل‌های جدید دو معنای متعارض را تداعی می‌کند: یکی نماد قدرت و جایگاه رهبری ازدست‌رفته در حوزه‌های استراتژیک بین‌المللی (و نوستالژی احیای آن) و دیگری نمادی از یک استبداد سیاسی و عقب‌ماندگی اقتصادی و تضعیف هویت روسی، به‌ویژه در ابعاد فرهنگی و دینی آن. زخم عمیق موجود در ذهنیت روسی از همین‌جا نشئت می‌گیرد.

● منبع: **الاتحاد**

به‌نظر می‌رسد راهی جز مذاکره میان کردهای عراق و دولت مرکزی این کشور باقی نمانده است. پس از برگزاری همه‌پرسی استقلال کردستان و رد آن از سوی دولت مرکزی، هفته گذشته نیروهای دولتی عراق به کمک شبه‌نظامیان حشدالشعبی موفق شدند کنترل مناطق مورد مناقشه با اقلیم نظیر استان کلیدی کرکوک را در دست خود بگیرند و اقلیم کردستان اکنون حتی از نقطه پیش از همه‌پرسی هم عقب‌تر رفته است. در چنین شرایطی و درحالی که مقامات اقلیم کردستان اعلام کرده‌اند مذاکره با بغداد را فقط بدون پیش‌شرط می‌پذیرند، عرفات کرم، نماینده پارلمان عراق و عضو حزب دموکرات کردستان، گفت ۳۲ حزب کردی توافق کرده‌اند که هیتی را برای دیدار و مذاکره با مقام‌های دولت مرکزی به بغداد بفرستند. کرم گرچه از اعضای

تشکیل‌دهنده این هیئت حرفی به میان نیاورده، اما مذاکره بر اساس قانون اساسی و قوانین اجرایی را تنها راه دولت عراق و اقلیم کردستان برای حل بحران کنونی خوانده است. او درباره همه‌پرسی تأکید کرد: اقلیم آماده تعلیق نتایج همه‌پرسی و آغاز مذاکرات بدون شرط با گروه‌های عراقی است. این چیزی است که بارزانی در دیدارها و مذاکرات دو جانبه‌اش بر آن تأکید می‌کند. کرم فاش کرد تلاش‌هایی از سوی دولت آمریکا، کشورهای خارجی و منطقه‌ای برای حل بحران از طریق مذاکرات سازنده و موافقات در جریان است که به‌زودی آغاز خواهد شد.

اقلیم کردستان خواهان مذاکرات بدون شرط است درحالی‌که بغداد شروطی را مطرح کرده؛ از جمله حفظ وحدت کشور، قانون اساسی، حاکمیت دولت فدرال بر گذرگاه‌های مرزی، فرودگاه‌ها، منابع طبیعی، نیروهای پیش‌مرگه و نیروهای امنیتی کرد. خبر توافق اخیر احزاب کردی در حالی مطرح شده که احمد بیره، سخنگوی حزب اتحادیه میهنی

کردستان عراق، روز یکشنبه شروط دولت عراق برای مذاکره را غیرقابل قبول خواند و محمود محمد، سخنگوی حزب دموکرات کردستان عراق، اعلام کرد اقلیم کردستان در انتظار مذاکره غیرمشروط با بغداد است.

هم‌زمان با وضعیت بغرنج این روزهای اقلیم کردستان، انتقاده‌ا از مسعود بارزانی، رئیس اقلیم کردستان عراق، بالا گرفته است. گرچه بارزانی پس از عملیات نیروهای عراقی در منطقه موردنقاشه، پیش‌مرگه‌های نزدیک به حزب اتحادیه میهنی (طالبانی) را مسبب شکست خواند اما بسیاری از منتقدان ضعف او در نداشتن طرح جایگزین و توجه‌نداشتن او به زمین سیاست کنونی را دلیل وضعیت امروز اقلیم کردستان می‌دانند.

در میان انتقادهای احزاب اقلیم، حزب گوران، مهم‌ترین و بلندترین صدای مخالف علیه مسعود بارزانی است. روز یکشنبه حزب گوران (جنبش تغییر) خواستار استعفای بارزانی و تشکیل یک دولت نجات ملی شد تا بتواند بحران کنونی میان

تلاش احزاب اقلیم کردستان برای مذاکره با دولت مرکزی عراق

بن بست بارزانی

بن بست

اقلیم و دولت مرکزی را حل‌وفصل کند. شورش حاجی رهبر جنبش گوران، که ۲۴ کرسی از ۱۱ کرسی پارلمان اقلیم کردستان را در اختیار دارد، خواستار استعفای مسعود بارزانی و کوست رسول، معاون او شد و گفت این دو نفر دیگر مشروعیتی ندارند.

گوران، بارزانی را به‌خاطر ازدست‌دادن شهر نفت‌خیز کرکوک در روز ۱۶ اکتبر سرزنش می‌کند، رهبر گوران پس از نشست خود در سلیمانیه اعلام کرد که «رئیس اقلیم کردستان باید کنار گذاشته شود و یک دولت نجات ملی برای غلبه بر وضعیت کنونی روی کار آید». رهبر این حزب می‌گوید بیشتر مناطقی که در استان‌های کرکوک، نینوا و دیاله در دست کردها بودند، به دلیل اشتباه‌های دولت اقلیم کردستان از کنترل کردها خارج شده‌اند. حزب گوران گرچه به طور کلی موافق استقلال اقلیم کردستان است اما مخالف برگزاری همه‌پرسی در تاریخ ۲۵ سپتامبر بود و زمان را برای برگزاری همه‌پرسی مناسب نمی‌دانست. باین‌حال در روز همه‌پرسی رهبر این حزب به هوادارانش گفت که خودشان

درباره شرکت یا شرکت‌نکردن در همه‌پرسی تصمیم بگیرند. مقامات حزب گوران بارها بارزانی و حزیش را به انحصارطلبی در اقلیم متهم کرده‌اند و یکی از منتقدان انحلال پارلمان بودند. وقتی پیش از همه‌پرسی با دستور بارزانی پارلمان مجدداً آغاز به کار کرد بازهم گوران آن را در جهت منافع حزب دموکرات کردستان و دارودسته بارزانی خواند.

در این‌حال احمد حمه، عضو گروه جماعت اسلامی که از گروه‌های مخالف محسوب می‌شود، گفت: احزاب میانه‌رو کرد در حال بررسی اعزام هیئتی به دور از احزاب حاکم کردستان به بغداد هستند تا چارچوبی برای توافق جدید تعیین شود. اما ناظران معتقدند این گام غیرواقعی است و نمی‌توان بارزانی را بعد از سال‌ها در

قدرت‌بودن و تشکیل لابی کرد برای باقی‌ماندن در پست و نیز در اختیاردداشتن پست‌های حساس از سوی خانواده‌اش از صحنه کنار زد و از قدرت در اقلیم کنار گذاشت. مسعود بارزانی از سال ۲۰۰۵ برای دو دوره رئیس اقلیم کردستان بوده است و دوره دوم ریاست‌جمهوری او در سال ۲۰۱۳ از سوی دو حزب حاکم دموکرات کردستان و اتحادیه میهنی برای دو سال دیگر تمدید شد، البته به‌شرطی که او دیگر نتواند نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری شود. با احتساب این دو سال، دوره ریاست مسعود بارزانی ۲۰ آگوست سال ۲۰۱۵ به پایان رسید اما او حاضر نشد از ریاست کنار بکشد. بارزانی پس از پایان دوره ریاست‌جمهوری‌اش در سال ۲۰۱۵ پارلمان کردستان را تعطیل کرد و نیروهای حزب دموکرات کردستان هم از ورود یوسف محمصدق، رئیس پارلمان از حزب گوران، به اربیل و کردستان جلوگیری کردند. بارزانی در ماه مارس ۲۰۱۶ اعلام کرد تا زمانی که کردستان به کشوری مستقل تبدیل نشود، او قدرت را ترک نخواهد کرد.

کاخ سفید دوباره برای میانجیگری در بحران قطر اعلام آمادگی کرد

حمایت تیلرسون از دوحه

خبری ضمن تأکید بر پابندی دوحه به گفت‌وگو، رفتار این چهار کشور عربی را ناامیدکننده توصیف کرد. عبدالرحمن آل ثانی در ادامه توسل این کشورها به شگردهای غیردیپلماتیک را مورد انتقاد قرار داد و از اینکه امنیت جمعی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس قربانی دشمنی با قطر شده است، ابراز تأسف کرد. آل ثانی درباره احتمال به‌تاخیرافتادن نشست سران شورای همکاری خلیج فارس خاطرنشان کرد: «هیچ‌گونه پیام رسمی دراین‌باره به ما نرسیده است؛ ما امیدواریم این نشست در زمان مقرر برگزار شود». وزیر خارجه قطر دلیل هرگونه تأخیر احتمالی در نشست سران شورای همکاری خلیج فارس را لجبازی این کشورها و امتناعشان از آغاز مذاکره عنوان کرد.

از دیگر سو، دونالد ترامپ نیز با وجود طرفداری معنادارش از اقدام کشورهای عربی و متهم‌کردن قطر به حمایت از تروریسم، به‌تازگی از آمادگی کاخ سفید برای میانجیگری خیر داده است. ترامپ در حالی از آمادگی برای میانجیگری میان جبهه کشورهای عربی و قطر خبر داده است که تمام تلاش‌های قبلی از سوی کویت، فرانسه، آلمان و بریتانیا برای پایان‌دادن به این بحران تاکنون بی‌نتیجه بوده است. تیلرسون همچنین روز گذشته در دیدار با شیخ تمیم بن آل ثانی، امیر قطر، درخصوص تأثیر این بحران بر ثبات منطقه ابراز نگرانی کرد. وزیر امور خارجه ایالات متحده ضمن اشاره به اثرات منفی و مخرب تحریم‌ها بر مردم قطر، برداشته‌شده تحریم‌ها را گامی مثبت و سازنده در پایان‌دادن به این بحران توصیف کرد. و در تاریخ پنج ژوئن، چهار کشور فوق‌الذکر به اتهام حمایت مالی دوحه از تروریسم و برقراری روابط نزدیک با ایران، ضمن قطع روابط دیپلماتیک خود با قطر، به تحریم زمینی، هوایی و دریایی این کشور اقدام کردند. این اقدامات در حالی صورت می‌گیرد که قطر قبوا این اتهامات را انکار می‌کند. از دیگر سو، دوحه بعد از سفر رکس تیلرسون، تا چند روز دیگر بپذیری رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه خواهد بود.

رویداد

تکذیب سفر مقام عربستانی به تل آویو

● وزارت خارجه عربستان اعلام کرد اخبار مربوط به سفر یکی از مسئولان این کشور به تل‌آویو صحت ندارد. به گزارش ایسنا، به نقل از شبکه خبری اسکای‌نیوز، یک منبع مسئول در وزارت خارجه عربستان اعلام کرد: عربستان همواره در تحرکات و ارتباطاتش شفاف بوده است و چیزی نیست که بخواهد آن را مخفی کند. آنچه رسانه‌ها درباره سفر یکی از مسئولان عربستانی به اسرائیل منتشر کرده‌اند، صحت ندارد.

حضور وزیران دفاع آمریکا و روسیه در نشست آسیایی

● وزیران دفاع ایالات متحده و روسیه، در جریان نشست انجمن ملت‌های جنوب شرق آسیا در فیلیپین، در مذاکراتی که به تهدیدهای ناشی از تروریسم و برنامه نظامی و اتمی کره شمالی هم مربوط خواهد شد، شرکت می‌کنند. سران برونئی، میانمار، کامبوج، اندونزی، لاوس، مالزی، فیلیپین، سنگاپور، تایلند و ویتنام، اعضای انجمن جنوب شرق آسیا، «آسه‌ان»، روز اول آبان کرد هم آمده‌اند.

برنی سندرز، نامزد مستقل در انتخابات ۲۰۱۸

● سناتور برنی سندرز تأکید کرد که با وجود فشارهای اخیر از جانب دموکرات‌ها برای پیوستن به این حزب، وی به‌عنوان یک نامزد مستقل در انتخابات سال ۲۰۱۸ سنا شرکت خواهد کرد. به گزارش ایسا، به نوشته روزنامه هیل، سناتور برنی سندرز در مصاحبه با شبکه خبری فاکس‌نیوز این تصمیم خود را اعلام کرد و گفت قصد دارد استقلال خود را حفظ کند.

نشست مهم پارلمان کاتالونیا؛ پنجشنبه

● قرار است پارلمان کاتالونیا نشست مهمی را در روز پنجشنبه برگزار کند. از سویی دیگر یک حزب چپ‌گرای طرفدار استقلال در کاتالونیا خواستار توافرمانی عموم مردم این منطقه اسپانیا از دستور اخیر دولت مرکزی مادرید شد. همچنین یک مقام دولت اسپانیا اعلام کرد کارلس پوچدمون، رهبر منطقه کاتالونیا، به مجرد آنکه مجلس سنای این کشور بند ۱۵۵ قانون اساسی را برای اعمال حاکمیت مستقیم دولت مرکزی بر این منطقه تصویب کند، همه اختیاراتش را از دست خواهد داد و دیگر دستمزدی از جانب این دولت دریافت نخواهد کرد.

تظاهرات هزاران آلمانی در برلین علیه راست‌های افراطی

● هزاران آلمانی در اعتراض به اینکه حزب راست افراطی «آلترناتیو برای آلمان» به پارلمان کشورشان راه یافته، به خیابان‌های برلین آمدند. نمایندگان این حزب در روزهای آتی وارد پارلمان جدید و منتخب آلمان می‌شوند.

مشارکت ترکی فیصل و رئیس پیشین موساد در کنفرانس امنیت

● رئیس پیشین دستگاه اطلاعات عربستان در کنفرانسی در نیویورک با حضور رئیس پیشین موساد با تأکید بر حمایت کشورش از طرح صلح عربی خواستار وضوح در رویکردهای آمریکا شد، به گزارش ایسنا، به نقل از الیوم‌السابع، ترکی فیصل، رئیس پیشین دستگاه اطلاعات عربستان در کنفرانس امنیت خاورمیانه در نیویورک که از سوی انجمن سیاست‌های اسرائیل برگزار شد، ضمن تأکید بر پابندی ریاض به حمایت از طرح صلح عربی با همکاری رژیم صهیونیستی تأکید کرد عربستان از رویکردهای دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا در قبال ایران حمایت می‌کند.

عذرخواهی آمریکا از جاکارتا

● پس از آنکه ژنرال ارشد اندونزی از سفر به واشنگتن منع شد، یکی از دیپلمات‌های آمریکایی روز گذشته از دولت اندونزی عذرخواهی کرد اما یکی از مقامات جاکارتا تأکید کرد این کشور انتظار یک توضیح کامل و دقیق را دارد.

احتمال به‌تعویق افتادن نشست شورای همکاری خلیج فارس

● روزنامه عربستانی عکاظ به نقل از منابعی نوشت: احتمال دارد نشست سران شورای همکاری خلیج فارس شش ماه به تأخیر بیفتد. هدف از این تأخیر رفع اختلافات و پایان‌دادن به بحران قطر است.

تهدید به شیوه اردوغان

● رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه در مراسمی اعلام کرد: زمانی که تعرض یا اقدامات تحریک‌آمیز علیه ترکیه انجام شود، ما می‌توانیم یک شب به طور ناگهانی حمله کنیم؛ دراین‌باره دنبال اجازه نمی‌تیم.